

GYŰJTŐ: REPAY LAJOS

GYŰJTÉS IDEJE: 1974.

TART.: KADARKUT RÉGEN...

II. Babonák és népi gyógyászatok

28 lap

FÖLDRAJZI MUTATÓ: KADARKUT

SZAKMUTATÓ: XXVII)
XX)
XXI)

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

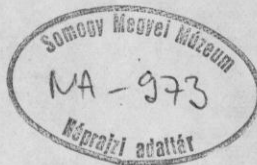
LELTÁRKÖNYV

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 2741-es TÉTELE ALÓL

ÉRTÉKELÉSI MŰHELY

2741

Répay Lajos:

KADARKUT RÉGEN . . .

/ 2. /

/ Babonák és népi gyógyszerek. /

Kadarkut.1974.

Babonák és népi gyógyszerek.

A hasznos dolgokról.

Somogy vármegyének híres fizikusa,
Csorba doktor mondta,pedig ő csak tudta:
Össze kell mind szedni a hasznos dolgokat,
A sokszor kipróbált népi szokásokat!

Ilyen is megtörtént,nem is olyan régen
Mikor zord felhő jött a sötétlő égen,
Jégverés ne legyen:póznára szalmát tett;
Bizony jég csak esett és minden odalett!

Másik kommandálás a villámsujtásra:
Biztos szernek látszott,ha sujtottat állva
Váll magasságba trágya lébe ásta:
Meggyógyult a beteg,ha nem lett halála!

Kutya harapásra mindenki azt mondta:
Legjobb,hogy ha kutyát azonnal megfogta
És farkából annyi hosszú szőrt kitépett,
Hogy teljesen fedte bőrén a nagy lékét!

A régi időben nem volt még sok orvos,
Lakhelyük a kastély,avagy nagyobb város.
Sebet a borbélyok drágán kezelgettek,
Magukra maradtak a szegény emberek.

Sok babona között régi tapasztalat
Apáról fiura a családban maradt.
Ismert gyógyszereket ujjal pótolgatva
A család betegét maga gyógyítgatta.

Asszonyok voltak a család gyógyítói,
Ők voltak a háznak tudós kuruzslói!
Boszorkányt is fogtak,maguk is az voltak,
Gyógyszerük is csak az,mit kéznél találtak!

A boszorkányokról.

Boszorkány a Sátán leghübb szolgálója,
Ki maga sem tudta, hogy került hozzája
Csak azt vette észre, tőle sokan félnek
Olyat tesz, mit mások nem tesznek míg élnek!

Éppen ezért népnek soha nem is tetszett;
Akár öreg asszony, vagy szép lány lehetett.
Egyik haragosa borjazó tehenét,
Másik megrontotta a gazdag szép legényt!

Nappal úgy élt köztük a többivel együtt,
Hogy senki sem tudta, ki követi a bünt,
De seprűn lovagolt holdtölte éjjelén
Boszorkánygyűlésre akármilyen csuf vén!

Boszorkány keresés könnyen ment még akkor:
Négylábu székecske készült Luca napkor,
Minden fája másból, s ki ráállt a misén
Boszorkányt meglátta karácsony éjjelén.

Ellenben hazáig szedte lábát gyorsan,
Mert ha boszorkányok utólérték, utban
Nem ért élve haza, utszélen találták,
Mint öngyilkost halva-zsinegről levágták.

Szükség is volt erre, mert tehene teje
Boszorkányveréstől nem volt jó semmire.
A tehén nem evett és ha meg is ellett,
A megrontott teje boszorkánynak kellett!

Rothadt almát mindig a szomszédba dobta,
Mert így az ő tyukja nagyobb tojást tojta.
Ha kertjébe szomszéd onnan visszadobta
Átkozott nyelvével boszorkánynak mondta!

Luca napról.

Luca nappal kezdi az évet mindenki,
Mert ha az nem vág be csak nyomát ütheti
A szerencséjének és egészségének,
Ravasz boszorkányok ki is végeznének!

Luca napja szorgos, sok a tenni való,
Legyen kéznél bőven tarka bab és borsó;
Azt kell szemelgetni öreg nagymamának,
Hogy a baromfiak még többet tojjanak.

Luca napkor legjobb bezárni az ajtót
És küszöbre tenni egy üres szakajtót;
Hadd tudja mindenki: senki semmit nem kap!
A ház szerencsáját nem viszi el aznap.

Luca napkor szalmát kell szomszédból lopni
A tyukfészek alá: többet tudjon tojni,
De jó kotlósnak is, jobban kel tojása,
Ne tudja valahogy szomszédnak leánya.

Luca napkor soh se végy tüt a kezedbe,
Mert bevarva lészen tyukjaid feneke.
De virágot se tégy disznek a szobádba,
Mert korai jércéd kotlik még a nyárba.

Lucanap kerüljön a tyukól falába
Disznóperzselésnek hosszú piszkafája,
Azon üljenek a tyukjaid majd télen,
Hogy tojás naponta köténybe se férjen.

Luca napkor ne kezdj komolyabb munkába
Ugy sem fog menni az, csak marad másnapra,
Az asszony kinevet, hangosan kátozá:
Mintha Luca napkor kezdtél volna hozzá!

Tizenhárom szelet apró kis papírra
Egyesével irjon neveket azokra,
Huzzon minden este egyet ki belőle;
Ki Lucára esik, az lesz szeretője.

Luca napi álmod vigyázz, el ne feledd,
Emléke sem marad, ha el is felejtet.
Ezért ébredéskor fordulj el ablaktól:
Vig maradsz sokáig Lucanap álmodtól.

Luca estén írd fel apró szeletekre
Kedveseid nevét, vánkossal azt fedd le,
Másnap korán reggel huzz egyet belőle:
Ő leszen a párod, meglásd mindörökre!

Lucanap ágyadban ~~vigyázz~~ te légy a fal felől
Mindenre kész asszony legyen csak ő elől,
Arra is ügyelj ám, hogy te légy bal felől,
Jobb lábbal fordulj rá, nincs kétség afelől.

Jégverés.

Ha jön a jégfelhő fejszédet vedd elő,
Ugy tedd az udvarra, hogy élét a felhő
És a villám mérge gyakortan elérje:
Sujtás sem ér téged, jég sem lesz belőle!

Ha meg már jég esik esővel keverve
Három legnagyobbat válogass belőle,
Gyorsan vedd a tűzbe, s ha az el nem alszik
Az eső gyarapszik, jég rögvest nem esik.

Sötét felhő rohan falu irányába
Már sárgalik alja; jégverés a magja!
Szalad, aki csak tud, harangot kongatja,
Mert harang kongatás a felhőt rombolja.

Jégeső lesz megint, másodszor e-héten,
Mikor Lidi nénit vitték ki a réten.
Most meg a templomban nagyon harangoznak
A mester fiának, a vízbe fulottnak.

A szerencséről.

A küszöbre vigyáz ujévkor nagymama,
Hogy férfi lépjen be legelőbb ő rajta.
Sok szerencsét hozzon, lesi ő avégett,
Mert ha asszony jön be, viszi szerencsédet!

Akár milyen kormos, mégis kedves vendég
Ha kéményseprő jön, vagy kovács inas még.
Mindkettő szerencsét hoz biz önmagával;
Nem veri el őket gazda vasvillával.

Ha uton találsz egy lópatkó darabot
Kapt fel gyorsan azt, diszits vele ajtót,
Mert szerencsepatkó és szerencsemalac
Ami után szaladsz, hogy házad legyen az!

Szerencsés leszel ma, ha bal szemed viszket,
De a másikra már nem mondod ugyanezt.
Ha az orrod bosszant és azt megdörzsölöd:
Legjobb barátod jön azt is kiüldözöd.

Ha fekete macska fut az utadon át,
Vagy lát az ember korán reverendát
Egész nap bosszus lesz, semmi sem megy rendjén,
Jobban teszi, ha ül otthon a fenekén!

Száritott kigyófej legyen pénztárcádban
Szerencsét hoz a nap minden órájában.
És ha pénzt kapsz kiáltsd: apád, anyád jöjjön,
Hogy tárcád mindenkor sok pénzzel megtöljön.

Hogy szerencséd legyen varj minden ruhádba
Halott álkötőből kis darabkát vágva.
Szerencsét hoz az is, ha mindig van veled
Akasztott embertől kis darab köteleled.

Szerencséd ha van már, azt el ne kiáltsad,
Hamar elveszited és csak marad vágyad;
Inkább kopogj gyorsan az asztalnak alján,
A ritka szerencséd úgy megmarad talán!

Ha reggel utadon ronda macska fut át,
Vagy ha lát az ember korán reverendát
Egész nap bosszus lesz, semmi sem megy rendjén
Jobban teszi, ha ül otthon a fenekén.

Vigyázz kis házadra, mert ha kakas rá száll
És ott kukorékol, minden baj reád áll:
Marháid pusztulnak, sok már a betegség,
Szerencsédnek vége és minden odaég!

Ismertem egy zsidót, a környék gazdagát,
Pénzes zacskójának tartotta madzagát,
Ujholdkor azt rázta hangosak kiáltva:
Szaporodjatok meg! - ő csak azt kívánta.

A halálról.

Ujholdnak éjjelén vonyit a vén kutya
És fájdalmasan a háznak falát marja.
Mindenki azt mondja: rosszat jelent neki,
Szeretett gazdáját ő hamar elveszti.

Beteg a nagymama már közel egy éve,
Nehéz kiszolgálni, főzni a kedvére,
De tegnap éjfélkor megreccsent alatta
Az ő hitvány ágya, csomagol az utra!

Szilveszterkor sütik a jelzett pogácsát,
Abból kiolvasák bárkinek halálát,
Akinek a tolla csak megpörkölődik
Beteg lesz, ha elég, meghal jövő évig.

Egy hete haldoklik itt egy öreg asszony,
Nyelve már nem forog, szeme csuppa iszony.
Hátra van még neki végső kiáltása:
Bűne bevallása, annak megbánása.

Duhaj szép menyecske, sok volt széptevője
Férjhez is ment később, de nem volt gyermeke.
Nagy ez a büntetés, de nagyobb lesz neki:
Elhajtott magzatját pokolban megeszi.

Ki a részeg urát többé nem szereti
Marék csomorikát főzzön jól meg neki,
Tegye levesébe, bőven paprikázva,
Hogy hideg ne rázza, csak legyen halála.

Kegyetlen bosszút állsz, ha sáros lába nyomát
A füstre akasztod: hosszán nyomja ágyát!
Ha meg tüzre veted, hamar végzel vele:
Rövid időn belül meg lesz temetése!

Ne kívánd te másnak soha a halálát
Tiédre se gondolj, ne magyarázd álmát,
Mert ha haragosod meghalt az álmodban:
Ő viszi koporsód rövid e- napokban.

Ha temetésre mégy, latorba vizet tégy
És ha visszatértél, abból kezedre végy.
Nem fog a halottad éjjel visszajárni,
Csak esős időben fogsz róla álmodni.

Karácsonyi és tavaszi babonák.

Karácsony és újév között ruhát ne moss,
Kötelen száradni hagyni nem tanácsos;
Dög viszi marháid, kötelen huzák el,
Ennél pedig sokkal nagyobb baj már nem kell.

Két karácsony között ne főzz tarka babot,
Bárhogy is kívánod, mert azt csak megbánod:
Tele lesz a kamrád fekete csótánnal,
Vő jelölted pedig szakít a leánnyal.

Ujévkor malachus asztalon a nagy ur,
Mert malac orrával mindig előre tur.
Tyukhus leveséről mondj le, legyél fukar,
Szerencsét az nem hoz: a tyuk hátra kapar.

Fekete vasárnap ne válts alsó tisztát,
Akárhogy is kinoz, ne fogj meg egy bolhát!
A sok rontott bolha menekül tetőled,
Békén hagynak téged, nem szivják a véred.
Négy-szombat-első harang szólalásra
Keverj össze kevés mákot a homokba,
Keveset dobj hátra a homokos mákkal
Bőven terem többi: megtölthetsz pár zsákkal.

Ha ültetni kezdel csibekotlósokat
Férfi kalapjába rakd a tojásokat
És a földre ülj le szoknyád felemelve,
Csak úgy lesz tojásid fiasokkal telve!

Ha tojást ültettél, s nem ül a tyuk rája
Végy egy használt gatyát, melynek egyik szára
Kifordítva fekszik a kotlós kosarán;
Meglásd békésen ül az összes tojásán.

Mikor krumplit raknak kertje hostélyába
A férfinép hordja, az asszony meg rakja,
Hogy nagyra nőjön és szép legyen alakja:
A jó kövér asszony farát földhöz csapja.

Különféle babonák.

Szeplőid arcodról csak úgy mulnak majd el
Ha kis fecskét látod háromszor mondjad el:
Első fecskét látom, szeplőimet hányom
Mind amennyi csak volt, tiszta lesz az arcom.

Ujholdkor kenyérrel dörzsöld be szemölcsöd
És mond el háromszor: lakomára küldöd.
Az is elég hogyha mással számoltatod,
Ha megteszi neked, hamar elmulasztod.

Öreg asszony mondta, hogy varangyos béka
Jó a szemölcsökre, azokat mulasztja.
Vakard szemölcsöid, kend be a levével,
Rövid időn belül kiesik tövével!

Forró nyári napon találsz száraz békát
Fökényedre kösd rá, az kihuzza magvát.
Ne legyen túl száraz, csak egy pár napos,
Lehet az bármilyen, legjobb a varangyos.

Ágybavizelésnél hiába neveled
Szidod, ütöd, vered elég nagy gyermeked;
Vidd ki a vásárba, s a bódé sarkába
Vizeljen ő bele: megjő elállása!

Az álmatlanságra jó fekete kapca,
Ne értsed azt félre, az ma már harisnya,
Azzal kösd be szemed, tekerd a füledre,
Álmod nyugodtabb lesz, kedved is reggelre.

Tűzbe ne köpj soha, mert az nagyon káros,
Mindennél még jobban, hogyha a ház lányos,
Nem megy soha férjhez és majd a pokolban
Tüzes tányért nyaldos veled egysorjában.

Tűt, ha kölcsön veszel, legyen az bármilyen
Add vissza feltétlen, feledve ne legyen!
Hogyha elfelejtéd és vissza nem adod
Hozza a haragot, bárhogya nem akarod.

Hiába epekedsz, rád sem néz a legény,
Másoknak is tetszik, pedig nagyon szegény.
Havi vérzésedből cseppegtess borába,
Ha megissza menten fogva van hálódba!

Család, gyermeknevelés.

A fiatal férfi lakodalmas estjén
Egye vacsoráját kalappal a fején.
Kalap ott maradjon és már odahasson;
A menyecske asszony ne dirigálgasson.

Menyasszony, vőlegény egy tányérból egyen,
Hogy közöttük mindig csak békesség legyen.
Az ételt ne adják kettőjük között fel:
Házastársak egymást sohase hagyják el!

A fiatal asszonykocsin vigye haza
Az új otthonába ifju párja maga.
Kocsinak hátulját sokszor megzökkentik,
Igy könnyű szüléssel sok gyermek születik.

Terhes asszony csunyát, korcsot sohse nézzen,
Semmin ne rettegjen, de ha már megrezzen
Arcához, nyakához nehogy hozányuljon
Hogy rettenéstől ott foltja ne maradjon.

Ha az asszony érzi, hogy teherbe esett
Bátran mondja azt el, hogy vele megesett,
Mert ha elhallgatja a gyermeke néma,
Nagyot halló, avagy dadogó maradna.

A komakosárban mákos sohsem legyen,
Szoptatáskor anya ilyet ne is egyen,
Mert máktól ugy neki, mint a gyermekének
Dugulása lesz és foga férgesednek.

Nagymama féltette kicsi unokáját;
Küszöbre tette a nyirfa seprüket át
Hogy mindkettő nyele a küszöböt fedte:
Ez a boszorkánytól biztosan megvédte.

Védte azonkívül sok buzgó imával
Küszöbön, párnában elkent fokhagymával,
Hogy ki ne cserélje azt boszorkány este,
Mert a váltott csak sir, nem fejlődik teste.

Ha babát dicsérték, hogy szemről ne essék;
Gyorsan szenes vizzel jól megpermetezték.
Azt pedig nagymama jól elkészítette:
Hét parazsat dobott gyorsan bögre vízbe,

Hét miatyánk közben hétszer vett belőle,
Hét cseppet cseppentett szájába, szemébe,
Hét miatyánk alatt kis testét megkente,
A többit titokban ágy alá öntötte.

És ha retteg gyerek viaszt kell önteni,
S öntött viasz vizzel őtet megönteni!
A rettegés okát biztosan formázta
Ember, ló, vagy kakas, ami megátkozta!

A síró gyereket, hogy jól megnyugtassa,
Boszorkány tejével kicsit megitatta.
Mákfejből készítve volt ez a jó gyógyszer,
Amitől elaludt végleg is nem egyszer!

Pólyapárna mindig szorosra volt kötve,
Hogy kicsinek lába ne maradjon görbe.
Öklét összecsuhták, legyen kuporékos,
Likas marku ember az mindig iszákos.

És hogy bőbeszédű, no meg kedves legyen,
Mindenki szeresse az egész vidéken:
Nyalassák meg vele fakanálnak szélét,
Vagy a habarolót, meghozza beszédét.

Keresztelés után vitték nagypénteken
A babát először a templomba kézben,
De az ajtó előtt megálltak egy percre,
Hogy szerencsés legyen fejét odaverte.

Csecsemő karjára piros gyöngyöt tesznek,
Vagy a homlokára kicsi kormot vetnek,
Hogy a bajtól védjék, szem ne ártson nekik
És szerencsés legyen sűrűn leköpdösik.

Kenyérhéját és hust összerágott anyja
És azt gyömszólte a gyermek szájába.
Egy kis bort is kapott, pedig alig nyelte,
Ettől ragyogott úgy az a szép két szeme.

Foga jön kicsinek és innyét vakarja
A gyermek kezébe pince kulcsát adja
És annak fogóját gyakran cukrozgatja,
Míg a foga kinőtt a gyermek azt rágja.

Ha kicsi még nem jár és nem jön még foga
Tojás székét adjad ételbe kavarva,
Héját törd meg porrá, finoman szitáld át,
Csipetnyit adogass erősíti csontját.

Nagyon sir a kicsi, csikar a kis hasa
Csak köménymag leves legyen vacsorája.
Arra vigyázz nagyon mást ne kapjon este,
Meleg fürdő után megnyugszik a teste.

Torokfájására és fülnyilalásra
Mennyasszonyi fátyolt kössél a torkára,
Meggzünteti fájást, attól átmelegszik,
Ha oly nagy a fátyol, hogy gyermek sem látszik.

Sebkezelés.

Régi bevált gyógyszer: pókhálót a sebre,
Nagyobb horzsolásra, minden leütésre!
Jó volt bizony azzal szemgyulladást fedni,
De a szemet zsirral be kell előbb kenni.

Mélyen vágott sebet ejtett fejsze nyéle,
Orvoshoz elmenni, arra nincsen pénze.
Tavaszi zöld csalánt áztass az ecetbe;
Legbiztosabb gyógyszer, avval kötözgesd be.

Fejsze nyele, hogyha feltörte tenyered
Meggdagadt, tarjagos már az egész kezed:
Farkasalma levélt, savanyu káposztát
Kössél naponta rá, enyhíti fájdalmát.

Feltört tenyeredet kis szelet szalonna
Bőven ápolgatva jól megpuhította,
De ha pedig gennyes a piritott hagyma,
Vagy tejfeles kovász jól kitakarítja.

Bakancs, ha a lábad sebesre feltörte
Faggyuba áztatott kapcával kötözd be.
Tyukszemre cseppegtess fecskefünek tejét
Naponta csak egyszer, elmarja közepét.

Fekete hólyagot nehéz gyógyítani,
Ha pedig kiszurod fájósabb, mint bármi.
Megyecövek pedig biztosan gyógyítja:
Huzd ki és fordítva verjedd, oda vissza!

Ha tarlóva vizelsz sebes lesz a lábad,
Nem enyhíti semmi rettentő fájdalmad.
Egyetlen gyógyszere tarlónak gyökere
Erősen megfőzve kötözve a sebre.

Gennyes sebre való a piritott hagyma,
Kevert mézes kovász, paradicsom pirja, Ø
De éppen olyan jó szappan, s kovász leve,
Fehér liliom, vagy utifü levele.

Büdösféreg, vagy pók, ha éjjel belédmárt
Tejbefőtt krumplival borogasd, ne vakard.
Ha vakarod gennyes lesz annak a helye,
Mert még erős mérgét is beoltod vele.

Ha kutya harapott, foga nyoma meg van,
Azok helyeire fehér babot nyomban
Kettétörve rakjad, felével a sebre:
Kutyaharapásnak mulik mérges nedve.

Viaszt, faggyut, szappant, disznó átsült zsirját
Főzd ezeket össze, kenj meg fehér ruhát.
Melegen borítsd rá mérges daganatra
Naponta többször is, azt hamar kinyitja.

Tüske ment talpadba, körmöd alá szálka,
Nyállal vágott kenyér azt tüstént kihuzza.
De ha már is lüktet, gyakran kösd azt rája
Gyulladást csillapít, tágul a seb szája.

Megvágta magadat, vérzése nem áll el
Nádbuzogány fejét pamatnak dörzsöld fel,
Avagy pókhálóval tégy kötést szorítva
Egy-két órán belül vérzését állítja.

Két csipet finomsó, avagy kiskanálnyi
Liter állott vízben kell azt feloldani,
Szemet borogatni, fájó sebet kötni,
Tarjagos és zuzott sebeket bekötni.

Lódarázs marásra ecettel kevert só
Legbiztosabban azt puhító, lágyító.
Megégett sebekre nyállal elkeverve
Hólyag nem képződik, tiszta marad helye.

Kezdődő sömörök eltörlődésére,
Mérges kelevények megelőzésére
Marhafaggyuval és kovással keverve
Naponta kétszer is kössed a testedre.

Dühös ebmarásra készíts erős levet,
Avval borogasd és mosogasd a sebet.
Avagy sót zacskóba teszel és azt rajta
Hagyod egy napon át, mérgét jól elmarja.

Kigyók marására embernek, állatnak
Ecettel és mézzel mondják igen jónak.
Ugyanezt mondják még skorpió csipésre
Ha szaporán teszed leszen épülése.

Méznek hatalmas a gyógyító ereje,
A seb rothadásnak biztos megőrzője.
A régi időben sokat éltek vele,
Még a holtakat is mézbe tették bele.

Az orbáncos lábra főzzél céklarépát
És vörös levével locsold a tájékát.
Hidegen, hogy hűtse, fájását enyhítse,
Tűzét is elvegye, helyét fehérítse.

Friss meleg lótrágya való a ficamra,
Avval élj naponta, jó borogatásra,
De! tehetsz rá bőven aludttejés korpát
Jól megnyugtatja az, elveszi fájdalmát.

Kelésed kezdődik, ezüst pénzt tégy rája
És ha már kifakadt, dobd ki az utcára;
A tied elmulik, de aki felveszi
Kelése kezdődik, biztosan lesz neki!

Fogfájás.

Fogfájás gyógyszere vedlett kigyó bőre
Száritása után parázzson pörkölve.
Annak füstjét szívd be mélyen a tüdődbe,
Meglásd fájás szűnik, akár csak a füstje.

Fogfájást gyógyít a villámsujtott faág,
Amelyből kicsike vékony szilánkot vágj
És avval piszkáld meg a lyukas fogadat,
Mert a villámsujtás szünteti fájdalmat.

Jó még fogfájásra a pipa bagója
És a bekormozott üvegnek aprója,
Ezeket gyurd össze, tedd a lyukas fogba
A legrosszabbnak is mulik a fájdalma.

Meszelt falra ragadt meszelőszőr mellől
Vakarj kevés meszet fájós fogba, ha öl,
Vagy uszágpapirból csinálj kis gombócot,
Odvas fogba dugd be, lohasztja az arcot.

Fogad lyukas és fáj, pipabagó lébe
Áztass kicsi ruhát és tedd üregébe.
Pálinkával pedig öblöggess gyakorta
Amig a fájdalmat eltávolította.

Nadragulya magot szorjál a parázsra
Füstjét forron fogd fel tölcsérbe, kannába
Nyitott szájad tartd rá, annak a párája
Pondrót irtja fogból, fájását állítja.

Fokhagymát használtak odvas fogfájásra,
Piritott kenyérre gyerek gilisztára,
De ugyanezt ette a legöregebbje
Napi egy gerezdet, hogy guta ne üsse.

Ha fogfájástól jól megdagad arcod
Székfüvel borogasd, hamar leapasztod.
Fiatal lányoknak pörsenését arcán
Éjjelre bekötik, reggelre száraz ám.

Fülfájásra.

Fülfájásra legjobb kövirózsa nedve
Amit zsuptetőkről vághatsz minden este,
Utána berliner kendővel kössed be
És melegen legyél, a sporhelthez ülj le.

Jól megmelegítve sót tenni zacskóba
A fül fájásokra jó borogatásra.
Mézsel elkeverve köszvény fájdalmakra,
Faolajjal meg a ficam daganatra.

Köhögés ellen.

Megfáztál, köhégcselsz már több mint egy hete
Nem használ már semmit patika gyógyszere.
Áztass fehér ruhát jó meleg faggyuba,
Borogatást tegyél beteg melkasodra.

Méz a heptikának volt biztos gyógyszere,
Minden gennyes sebet kezeltek még vele.
A legszebb plántákból szedték a kis méhek
Legjobb táplálásra hordták a sok mézet.

Hársfavirág teát jó melegen igyál
Mézszel édesítve, köhögésed megáll.
Erre használtál még az akácvirágot,
Rekedtség ellen is öblögetni torkot.

Ezerjófű, abszint, kakukfű levelét
Főzzed össze mézzel és ezeknek levét
Naponta háromszor igyadd éhgyomorra,
Mulik köhögésed, az öreg heptika.

Heptikának másik jónak mondott módja
A székfűvirágnak reggeli harmatja,
Mézszel és jó borral ha keverve iszod:
Köhögésed szünik, mulik mellfájásod.

Heptikára jó még: ruta, izsóp, zsája,
Ezekből marékkal és egy csibe mája;
Adjál hozzá mézet elegendő borban,
Ha iszod hét napig, meggyógyulsz te nyomban.

Vérköpést megállít fűzfának levele,
Legjobb ha azokat pünkösdkor szeded le.
Erős borban főzd meg és igyadd naponta
Háromszor csak decit, vérzést csillapítja.

Hagyma belét főzd meg, édesítsd kis mézzel,
Azt fogyaszd naponta, köhögésed mén el.
Használták még levét mézzel elkeverve
Borogatásnak, ha foltos volt a keze.

Kovács hűtővizét itta az inasa,
Attól lett könnyebb a pőrőlynek a sulya!
Heptikásnak hordták a vas hűtővizét,
Syererek, öregek szerették az ízét.

Köszvény, reuma.

Ha szögedésed van hátad közepében
Tömjén porát oldj fel a rézelejében,
Áztass ruhát bele és borogass vele
Szűnik a fájásod, ha teszed ezt este.

Akik csalánt szednek, vagy méhvel vesződnek
A reumasokat mind jól kinevetnek.
Arra jó diófa porrátört levele
Cipőben hordani, s borogatni vele.

Szénapolyvát főzzél a derékfájásra,
Nyakig ülj beléje a fedett dézsába.
Azután feküdj be a meleg dunyhába
Addig izzadj, amig cseppeg az ágy lába!

Biztos jó gyógyszer minden reumára
Mustárlisztos kovász borogatás rájá.
Vastagon kösd majd be berliner kendőbe,
A fájdalmad megyen végleg mindörökre.

Lábfájást gyógyít még büdöskő virága,
Finoman megtörve tenni a kapcsába.
Azon jární mindig több napon keresztül,
A bőröd megpuhul, fájdalmad is enyhül.

Már nagyon rég tudták köszvénynek gyógyszerét:
Egybe főztek sajtot, disznóhusnak levét,
Azzal kötözgették nyomorodott testét:
Csómók felpuhultak, vidítva életét.

Sót mézzel keverve köszvény fájdalmakra,
Csipő fájásokra jó borogatásra.
Zacsókba téve és megmelegítve
Hekszensuzst gyógyítja még azon estére.

Balkar fájására sok mindent használtak,
Vélték reumának, avagy sok munkának!
Tanácsos az urak szokását követni:
Gyűrűt, s karperecet kell arra viz tenni!
Torokfájásra.

Torokfájást javít konyhasós kőolaj,
Addig használd amíg, nem olyan nagy a baj!
Ludtollal bekenni kétszer is naponta;
Kicsinek, felnőttek megjavul a toroka.

Torokgyíkot orvos kőolajjal kezelte,
Mindenre jó gyógyszer, csak enni nem kellett!
Patikában árult Fluidnak egy része,
Amit öreganyánk kent fel a kezére.

Szürcsölő tojás a torokfájás ellen
Hangos beszédűtől jött, vagy hideg időben.
Reggelenként ették, gurguláztak vele
Kendőbe kötötték, hogy ne ártson szele.

Sok jó orvosának használtak egy kis bort,
Hidegen is jó volt, de jobb hogyha felforrt:
Nátha meghülésnél, erős köhögésnél,
A test gyengülésnél ifjunál, öregnél.

Szemfájásra.

Legjobb biztos gyógyszer a székfű virága
Többet sem kívánhatsz, nagy a tudománya:
Szemborogatásra forrázni keveset
Naponta többször és mosogatni sebet.

Megsózott friss tejjel szeméd borogatód
Husos daganatot azzal eloszlatod.
Ütéstől származott erős vérmessége
Ezzel borogatva, tisztul a nézése.

Szemet gyógyítottak a méznek levével,
Vagy tojás székével kevert akácmézzel.
Az ütéstől eredt fekete karika
Aludt tej savója volt a gyógyítója.

Homályos látásod; szeméd véres-eres,
Hogy azt meggyógyítsad egyebet ne keress:
Mellből anyatejjel, meleg vizelettel
Mosogasd naponta, elmegy szépszerével.

Láttál már pislógos fülbevalós férfit,
Ki fülbevalóval gyógyította szemit?
A nyakba akasztott színes üveg golyó
Szemfájást gyógyít és a fülbevaló.

Tejsavót használtak Szemborogatásra
Ütött sebeknek a megnyugtatóására.
Este gyenge fényben homályos látásod
Savóval borogasd, gyógyítja meglátod.
Égésre.

Forró víz párája bőröd megégette
Tojás fehérjével gyorsan kenegesd be,
Olajos ruhával gyakorta borítsd be,
Hólyagát csak sózd meg, de sohase vágd le.

Falról tiszta meszet kaparj egy csészébe,
Mézzel és olajjal kösd az égett sebre.
Enyhíti fájdalmát,puhitja a varát,
Pár nap múlva látod annak a varázsát!

Fagyásra.

Fagyott füleidet és a fagyott lábad
Hordóskáposztával naponta borogasd.
Lábadat füröszd meg hideg-meleg vízzel,
Füledet borogasd,meggyógyítja hidd el.

Savanyu káposzta levelét áztasd be
Meleg kőolajba és borogasd vele
Fagyott lábaidat kétszer is naponta
Fájdalmas kura az,de hamar gyógyítja.

Bőrgyógyászat.

Nyers tojás a Bőrnek legjobb gyógyszere,
Már régi időben sokat éltek vele.
Használták égésre,mindenféle sebre,
Tették puhitónak berepedett bőrre.

Tojásnak székéből préselték olaját,
Ezzel kenték gyermek fejének ótvarát.
Ebből készült a jó flastrom kelevényre;
Kislány pörsenésre kente a képére.

Viszketeg a bőröd,ekcéma kinozza
A fejedet töröd mi volna jó arra.
Pedig nagyon biztos annak a gyógyszere:
Porrátört égettbört hinteni a sebre.

Különfélékre.

Kipálott szájszájra,mit kuciknak mondtak,
Fülzsirből babszemnyit sarkaiba nyomtak.
Keserü volt nagyon és a nyelvet csipte,
Ezért jobb szerették timsóval keverve.

Püdök csikarásra köpülyös poharat
Rakjál bőven rája, szünteti fájdalmat.
Régi bevált gyógyszer oldal nyilalásra,
Tüdőgyulladásra és a hátfájásra.

Sárgaságban szenvedsz sörben áztass tetvet,
Igyadd naponta azt és feküdj eleget,
Mert ha azt nem teszed fehér lesz székleted,
Elgyengülnek belek, barna vizeleted.

Veres borban főzz meg cserfa ágnak kérgét,
Boróka bogyóját, kakukfűnek fűvét.
Asszonynak naponta kössed a hasára
Vérzésének veszed bizony a hasznára.

Földi bodza gyökért főzz meg jó puhára,
Keverd össze liszttel, hintsél borsot rája,
Kámforspiritusszak öntsd meg bőségesen,
Nőnek hasára kösd: termése elmegyen!

Ha daganatot látsz asszonynak hasában,
Nem vár ő gyermeket, csak úgy jött magában.
Sártököt főzzél meg gyökerével együtt,
Kössed a hasára, daganata pegyhüdt.

Erős fájdalmakat ha hasadban érzel
Ecetet és tormát keverj össze mézzel.
Főzd ezeket össze, a levéből igyál,
Sűrűt hasadra kösd, fájdalmad majd megáll.

Ha csikar a hasad, kinez a kólika
Egy fedőt tégy forrón a tiszta ruhába,
Nyomd a püdöködre, bővül verejtéked,
Ha átizzadsz nagyon, az lesz egészséged.

Szilvából, bodzából főzzél sűrű lekvárt,
Este kanállal végy, ha a hasad megállt.
Jó az mindenkinek, kicsinek, öregnek,
Nem ártalmas szer a terhes feleségnek!

Vizeleted megállt, akár köved is van
Siktó füvet főzzél sok veres hagymában.
Sokáig kell főzni, leve erős legyen:
Embernek, baromnak a köve elmegyen.

Paprikás pálinka legjobb megfázásra,
A hideglelésre és nagy fejfájásra.
Gyermeknek, öregnek ne adjál belőle,
Nekik erős volna, meghalnának tőle.

Tejed fáj gyakorta, pedig orvoságra
Télen, nyáron mindig akad kamarádba.
Apró szeletekre metélj krumplit bőven,
Azzal rakd homlokod, meggyógyul eközben.

Vese fájásokra, fővényre, kövekre
Veres fenyő csipát áztass fel keverve
Erős fehér borban és abból melegen
Borogass és igyál, míg nyavalyád veszen.

Nedves erdő szélén sok a békarokka,
Zsurlónak is mondják, abból tégy zacskóba.
Télen, ha átfáztál, fáj a veséd tája
Forrázd le és igyad, mulik a fájása.

Ha gyomrod fáj gyakran ne menj patikába
Podormenta levélt áztass pálinkába.
Abból minden reggel igyál kupicával:
Visszajön kedved, mert eszel jó étvággal.

Fájó aranyérnek kitűnő gyógyszere:
Mákot meleg vízzel puliszkává törve,
Borogatod vele minden áldott este
Fájása megszűnik, begyógyul teteje.

Ha aranyér vérzik, legtöbbször tavasszal,
Végy a konyhasóból egy, vagy két marokkal
Egy nagy lavor vízbe és abba üljél be,
Kevés zsirral kend be, ezt tedd minden este.

Erős só oldattal lábad áztasd gyakran
Ha járni nem tudsz már, kemény van talpadian.
Jó az fürdővizbe, ha istenáldását
Hiába várod már hosszú éveken át!

Sovány gyermek hogyha, tejet meg nem itta
Azt mondták öregek: elvisz a heptika!
A tej hizlaló volt és erősítő szer
Nem kellett venni azt, így a gazda is nyer.

Tojás a második erősítő étel
Kivétel nélkül az minden gyermeknek kell.
Használták mindenre, külső-belső bajra
Nyersen, avagy lágyan, kenve, vagy itatva.

Sok kicsi gyermeknek anyatej már nem kell,
Gyomrának megártott és turót dobott fel.
Tojás héját törd meg igen finom porrá,
Abból késhegyenkint adj a tejhez hozzá.

Gyermeknek gyakran megnő gilisztája,
Székfü levét öntsd be alsó fertályába.
Hasmenés, kólika, mi gyakran kinozta
Cukortalan tea itatás nyugtatta.

Paprikát és hagymát főzz össze sokáig
Köménnyel, fahéjjal áztasd még másnapig.
Jó a váltólázra és hidegrázásra
Naponta háromszor inni azt éhomra.

Piros paprikát főzz erős vörös borban,
Abból igyál este és minden hajnalban.
Váltólázad enyhül, a hideg sem ráz már,
El ne hadd sokáig, mert gyakran visszajár.

Mint lélekharang a fehér gyöngyvirág,
Megdagad a bokád, hogyha a kór már rág.
Vizkorságnak pedig kitűnő gyógyszere:
Tavaszi gyöngyvirág áztatott levele.

Első kedves gyümölcs a piros cseresznye,
Szárát mind eldobod, később de kellene!
Sok idős embernek dagad a bokája;
Cseresznyeszár tea annak orvossága.

Tojánhéjnak pora finoman szitálva
Sok felnőttnek tetszik, ha rossz már a bora,
Mert a savanyutól úgy ég az ő gyomra,
Mintha száz pokolba lenne már bedobva.

Kocsonyának alvó reszkető tojásnak
Haszna még több is volt, jó ize a szájnak.
Gyomornak, beleknek sebesedéseit,
Vizelő hólyagnak gyógyítja fájását.

A cukrozott tejnek föle le nem válik,
Savója savanyubb, nem úgy mint a másik.
Kövérék szeretik, mert erős fogyasztó,
Kellemes ital, de sokat inni nem jó.

Csodás ital a bor, italok királya!
Az erőt fokozza, fáradságot oltja,
Erőset bátorít, gyávákat buzdítja,
Lelket vidámitja, az eszet táplálja.

A bor jól erősít nemző gyengeségnél,
Mi állhat ifjunál és minden öregnél.
Természetesen csak mérséklettel élve
És csak józan fővel, nem fáradtan este!

Állatgyógyítások.

Kőolaj volt biztos gyógyszere sok bajnak,
A disznókat kenték, melyek vakaróztak,
Ló nyelvére kenve jó étvágyhozónak,
Tetüre, serkére legjobb pusztitónak.

Hogy tyúk karácsonyra még többet is tojjon,
Annak eleségét naponta megsózon.
Anyadisznót nevelsz, de nem kell a kannak
Sót keverj moslékba, jó az bugatónak.

Marha hizlalásnál megfizetethetlen,
Rozsliszttel keverve adj minden ételen,
De ivóvizről is gondoskodjál bőven,
Szerencsétlen állat nehogy megdögöljen.

És ha nyáron bőre göbolyöktől tömve
Büdöskővirággal, vagy sóval hintsd azt be.
Nyugodtan maradj és árnyékban legelget,
A szép fejlődésén látod majd kedvedet.

Rühös kis malacot megkenték tojással,
Avagy keverve már бүдöskővirággal.
Étvágyát vesztette tojással keverve
Etette az asszony javulást remélve.

Baromfi kolera régi bevált módja,
Ha székfű teával a gazda itatja!
Süldő hasmenésén, ha más mód nem segít
Székfülé itatás adja egészségit.

Tavaszi szép napon sok gazda siratja,
Elment a méh raja és nem be a kasba;
Pedig ő az oka, mert székfű, s melissza
Lével a bűdös kast bőven ki nem mosta!

Felfuvódásnál és erős kólikánál,
A lágy székelésnél, gyomor dugulásnál,
A sok vérzéseknél, vérző heptikánál
Segített a jó bor minden negymarhánál.

Általános gyógyszer finom őrölt kőszó,
Mi háztartásban is sok mindenre való.
Szárazon tartani, kövön kell őrölni,
Mert famozsárt többé sohasem törlőd ki.

A tojás fehérjét keverték mézporral,
Lágyra higitották egy kicsi savóval,
Avval ragasztottak eltört bögrét, tányért,
Erősebb volt, mint uj, annál is többet ért.

Nincs már koméndálás és nincsen babona,
Orvosságnak pedig még most is jó volna,
Mert hogyha nem használt, senkinek sem ártott:
Meggyógyult a beteg, vagy holt, mint akár most!
